

# راهنمای نظافت مراکز درمانی

ایران

(Iran healthcare cleaning manual)

جلد اول

با همکاری اداره کل آموزش سازمان تامین اجتماعی

گروه تحقیق و توسعه‌ی بیمارستان ارشاد

آقای دکتر مهدی قربانی (سرپرست گروه)

آقای دکتر مصد رهیم یعقوبی

خانم دکتر مرغیه فدایی

خانم منصوره رهیم ربانی

خانم فاطمه غوثی

خانم سمانه شاه قدر

آقای سعید فشر

آقای رامین ابوتراب

با تشکر از ریاست محترم بیمارستان ارشاد

جناب آقای دکتر محمود شهسواریان

با تشکر از زحمات کلیه همکارانی که در این کار ما را یاری کردند خصوصاً:

خانم دکتر فریه باغیان

آقای دکتر بهادر نژاد

آقای دکتر بهروز نورمحمدی

خانم مسیح طباطبائی

خانم زینب ربیع پور

آقای عباس کسفر

آقای پرویز تهرانی

آقای عباس شریفی

آقای عیسی نیک صفت

آقای مهرداد مهدی رضا صفر

و دیگر همکارانی که با لطف و تشویق هماره همکاران ما را هر روز به این کار  
دل گرم تر می‌کردند.

عنوان و نام پدید آور : راهنمای نظافت مراکز درمانی ایران (Iran healthcare cleaning manual)

مهدی قربانی... [و دیگران]

مشخصات نشر: تهران: صوفیان، ۱۳۸۶

مشخصات ظاهری: ج: جدول

شابک: ۷۰۰۰ ریال ۱۹۰-۸۱۹۳-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: پزشکی مراکز-ایران

موضوع: پاک کردن

موضوع: بهداشت

شناسه افزوده: تریبی، مهدی ۱۳۴۴-

رده بندی کنگره: ۹۲۰/الف-۹۹۰ RA

رده بندی دیویی: ۳۶۲/۱۰۹۵۵

شماره کتاب شناسی ملی: ۱۶۱۴۷۸۸

## انتشارات صوفیان

### راهنمای نظافت مراکز درمانی ایران

گروه تحقیق و توسعه‌ی بیمارستان اوشاد

تیراژ ۳۰۰۰ نسخه

مؤلفین: آقای دکتر مهدی قربانی، آقای دکتر محمد رحیم یعقوبی خانم دکتر مرضیه فدایی.

خانم سمانه شاه قلی، آقای علی فشی، خانم فاطمه خوش‌خو، آقای اصغر ابوترابی، خانم

منصوره رحیمی بالایی

بها: ۷۰۰۰ ریال

نوبت چاپ: اول

حروفچینی: فاطمه شریفی

صفحه بندی و طراحی جلد: والا قربانی

ویراستار: آقای دکتر سعید مرادیان

چاپ: آبرنگ

شابک: ۷۷۸-۹۶۴-۸۱۹۳-۱۹۰

## فهرست مطالب

۸.....پیش گفتار

### بخش اول

۱۰.....عفونت بیمارستانی

۱۰.....کمیت کنترل عفونت در بیمارستان ها

### نکاتی مهم

دسته بندی سطوح جهت گندزدایی: خصوصیات مواد گندزداعلت و استراتژی آن که یک سطح باید چگونه تمیز و گندزدایی شود به دلایل ذیل می باشد: فاکتورهای مؤثر به منظور استفاده از روش عفونت زدایی سطوح محیطی عبارتند از: تعداد و نوع میکروارگانیسم های حاضر در سطوح محیطی تحت تأثیر عوامل ذیل می باشد: برخی مواد گندزدای رایج در ایران براساس سطح گندزدایی در مواردی که می باید از غلاف پوششی برای سطوح استفاده کرد عبارتند از: مبارزه با حشرات و جوندگان: ..... ۱۹-۱۱

### بخش دوم

راهنمای تمیز کردن واحدهای گوناگون

تمیز کردن کف

سطوح سخت و نیمه سخت

(الف)

۲۱.....گردگیری

(ب) تی کشیدن

۲۳.....تی کشی نهناک (یک سطل / یک محلول).....

۲۵.....تی کشی نهناک (دو سطل / دو محلول).....

۲۷.....تی کشیدن نهناک (منطقه ای).....

۲۹.....تی کشیدن واحدهای آپارتمانی.....

۳۱.....ج) تمیز کردن با اسپری.....

۳۴.....د) براق کردن / صیقل دادن فوق سریع.....

۳۷.....ه) ساییدن کف.....

۴۰.....و) خشک کردن سایشی خودکار.....

- ز) تراشیدن کف ..... ۴۳
- ک) استفاده از جلا ..... ۴۷
- ل) درزگیری با چسب ..... ۵۰
- م) لکه ها ..... ۵۳
- ن) پاکسازی به روش ساکن ..... ۵۶
- ج) کشیدن و جذب آب ..... ۵۸
- سطوح نرم
- ط) شامپو زدن فرش و موکت ..... ۶۱
- تمیز کردن عمومی
- ۱) گردگیری نمناک
- ۶۴ ..... سطوح عمودی و افقی
- ۶۶ ..... نظافت لامپ
- ۶۸ ..... نظافت صندلی / کاناپه
- ۷۰ ..... نظافت رادیاتور
- ۷۲ ..... تخت ها
- ۲) شیشه
- ۷۴ ..... شیشه های داخلی و آینه ها
- ۷۶ ..... شیشه های بیرونی
- ۷۸ ..... ۳) گردگیری نقاط مرتفع
- ۸۰ ..... ۴) برق انداختن اثاثیه و مبلمان
- ۵) دیوارها
- ۸۲ ..... شستن دیوارها
- ۸۵ ..... تمیز کردن لکه ها
- تمیز کردن آشپزخانه
- ۸۶ ..... ۱) ماشین یخ ساز
- ۸۸ ..... ۲) شستن دستی ظرف ها

- ۳) واحد مکانیکی انهدام زباله ها ..... ۹۰
- ۴) ماکرو ویو ..... ۹۲
- ۵) اجاق ها ..... ۹۴
- ۶) یخچال ..... ۹۷
- ۷) سینک ..... ۹۹

#### نظافت اتاق های شستشو

- ۱) حمام ..... ۱۰۱
- ۲) کاسه دست شویی ..... ۱۰۴

#### ۳) دوباره پر کردن چیزهای مصرف شدنی

- جاسابونی ..... ۱۰۶
- جای دستمال کاغذی ..... ۱۰۸
- رول دستمال کاغذی توالت ..... ۱۱۰
- ۴) اتاق دوش ..... ۱۱۲

#### سرویس های بهداشتی

##### ۱) ناحیه توالت

- بیده ..... ۱۱۵
- کانال آب و کفشور ..... ۱۱۸
- توالت فرنگی ..... ۱۲۰
- توالت مخصوص مردان ..... ۱۲۳

#### موارد خاص پاک کردن

- A) تمویض پرده ها ..... ۱۲۶
- B) تمیز کردن اتاق های ایزوله ..... ۱۲۸
- C) تمیز کردن با بخار آب ..... ۱۳۱
- D) تمیز کردن نهایی اتاق های خالی ..... ۱۳۳

#### بخش سوم

#### تجهیزات بیمار

- آلودگی زدایی خون و ترشحات بدن ..... ۱۳۸

|          |                                                               |
|----------|---------------------------------------------------------------|
| ۱۳۹..... | در معرض قرار گیری شغلی با خون و ترشحات بدنی آغشته به خون..... |
| ۱۴۰..... | خلاصه روش‌های آلودگی زدایی تجهیزات بیمار.....                 |
| ۱۴۱..... | روندهای آلودگی زدایی.....                                     |
| ۱۴۲..... | انتخاب روش آلودگی زدایی.....                                  |
| ۱۴۳..... | نمونه روش‌های آلودگی زدایی تجهیزات.....                       |
| ۱۵۱..... | پیوست‌ها.....                                                 |
| ۱۹۰..... | منابع.....                                                    |

## پیش گفتار

سال‌هاست که بهداشت محیط و عمومی مورد توجه دست‌اندرکاران بیمارستان‌ها و مراکز درمانی قرار گرفته و در این زمینه بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها، تحقیقات، آموزش‌ها و بازآموزی‌های گوناگون به مرحله‌ی اجرا درآمده است. ولی به علل مختلف و با وجود همه‌ی پیشرفت‌های علمی که در زمینه‌ی تهیه مواد ضدعفونی کننده و میکروب‌کش‌ها صورت گرفته باز هم شاهد بروز عفونت‌های بیمارستانی و حتی در بعضی موارد شیوع بسیار وسیع آن هستیم. عفونتی که بیمار، همراه بیمار، عیادت‌کنندگان و کارکنان بیمارستان را تهدید می‌کند. همیشه شمار این بوده که "پیش‌گیری بهتر از درمان است" پس بنابراین باید بهترین راه‌کارها را برای پیش‌گیری جست‌وجو و ارائه کرد تا شاهد کم‌ترین میزان عفونت بیمارستانی و آلودگی‌های آن باشیم.

در اغلب موارد روش‌های غلط استفاده از شوینده‌ها، ضدعفونی کننده‌ها و کشته‌های میکروبی باعث مقاوم شدن ارگانیسم‌ها نسبت به آن‌ها شده و سبب آلودگی هوا، محیط، وسایل مصرفی و ... می‌گردد. شاید یکی از بهترین کارهای ممکن استفاده از استانداردهای منابع معتبر دنیا باشد. با مقایسه‌ی سایر روش‌ها می‌توان مناسب‌ترین، ارزان‌ترین و کارآمدترین آن‌ها را انتخاب کرد و اگر مورد تأیید مراکز معتبر قرار گرفت به سراسر کشور توصیه شود.

ممکن است هر کدام از پرسنل بیمارستان در ذهن خود سؤالاتی را مرور کرده باشند. سؤالاتی از قبیل: بخش‌های مختلف بیمارستان چگونه باید تمیز شوند تا حداقل آلودگی را دربر داشته باشند؟ بخش‌های ویژه‌ای چون CCU, ICU, NICU، دیالیز، پیوند، سوختگی و... چگونه مراقبت شوند تا عفونت بیمارستانی در آن‌ها به حداقل برسد؟ لوازم و وسایل کار چگونه تمیز و عاری از میکروارگانیسم‌های ناقل بیماری نگهداری شوند؟ سالم‌ترین، مؤثرترین و به صرفه‌ترین مواد شیمیایی برای عفونت زدایی محیط در و دیوار بخش‌ها کدام هستند؟ مقاوم‌ترین میکروارگانیسم‌ها در برابر گندزداها کدام‌اند و راه‌های مبارزه با آن‌ها چیست؟ کدام روش‌ها برای نظافت روزانه‌ی محیط



بیمارستان مناسب‌تر یا استاندارد می‌باشند؟ تی یا جaro پس از استفاده چگونه باید تمیز شوند تا برای کار بعدی آماده‌ی استفاده شوند؟ و بسیاری از سؤال‌های گوناگون در این زمینه که برای پاسخگویی به سؤالاتی از این دست گروه تحقیق و توسعه‌ی بیمارستان ارشاد حاصل ترجمه‌ها و تحقیقات گروهی خود را در کتاب حاضر و جلد‌های بعدی این کتاب جمع‌آوری کرده است. امید که توانسته باشیم راه‌کار مناسبی را با توجه به آخرین استانداردهای بین‌المللی جهت توسعه‌ی سطح بهداشت در بیمارستان‌ها ارائه کرده باشیم.

ما امیدواریم که در آینده‌ای نزدیک و در دیگر مجلدات این کتاب توضیحات تفصیلی برای بخش‌های تخصصی مانند: اتاق عمل، عفونی، CCU، NICU، ICU و غیره را به صورتی کامل‌تر و با جزئیات بیش‌تر ارائه می‌نماییم.

گروه تحقیق و توسعه‌ی

بیمارستان ارشاد

پاییز ۱۳۸۶

در ضمن ما را یاری نموده و هر گونه راهنمایی و یا انتقاد خود را به آدرس پست الکترونیک ذیل ارسال فرمائید:

**mahdiqorbanl@yahoo.com**